

Tsjieelp!!

Digitale nieuwsbrief van de
Natuur- en Vogelwacht Culemborg e.o.

Editie november – nr. 102

Over de trektelpost in de Redichemse Waard, op een krib langs de Lek, vlogen zaterdag 6 oktober maar liefst 4050 vinken! [Zie hier](#) alle resultaten van de Euro BirdWatch 2018.

NVWC-activiteiten november 2018

03-11-2018

Vogels in de buurt: Trek is nog in volle gang!

Op zaterdag 3 november nemen Jandirk Kievit en Dirk van Opheusden de "vogels in de buurt" voor hun rekening. In november is de trek nog in volle gang, dus er is kans op bijzondere soorten die tijdens de trek Culemborg aandoen. Jandirk en Dirk weten daar alles van, want ook zij trokken er van jongs af aan op uit om vogels te kijken. Wilt u mee? Dat kan! Jong en oud is welkom, lid of geen lid van de NVWC. Aanmelden vooraf is niet nodig en er zijn geen kosten aan verbonden. Ook geschikt voor beginnende vogelaars. Heeft u een verrekijker? Neem die dan mee. Vertrek 9:00 uur per fiets bij de Steenuil, Steenovenslaan 20, 4101 AM Culemborg. Voor meer info: e-mail naar Gerrit Jan Klop, gjklop@gmail.com. Zie ook www.nvwc.nl. Eerstvolgende data: **3 november en 1 december**

10-11-2018

Kort na de wereldpremière: Natuurfilm "Wad" in Culemborg

Op 1 oktober is de film WAD in première gegaan en is op 10 november al te zien in Culemborg, mede mogelijk gemaakt door Theater De Fransche School. "WAD, overleven op de grens van water en land, een ode aan de Waddenzee". Een film van Ruben Smit (bekend van o.a. "De Nieuwe Wildernis"). Vier jaar lang filmde hij met zijn crew in het Waddengebied en het is de eerste natuurfilm over dit unieke natuurgebied. Bekijk [hier de trailer](#). Aanvang 20:00 uur, zaal open vanaf 19:30 uur. Er zijn **nog enkele kaartjes hier verkrijgbaar**.

...en speciaal voor deze avond:

De filmmakers van WAD hebben aangeboden om voor de film naar Culemborg te komen. Eén of twee van de leden gaan een inleiding doen voor de film met gebruik van beeldmateriaal en na de film is er gelegenheid om vragen te stellen.

UNIEKI

NVWC-activiteiten november 2018 (vervolg)

12-11-2018

 12 november sluitingsdatum inleveren kopij Hak-al.

17-11-2018

Jeugdactiviteit: Hoe zag de wereld er vroeger uit?

Miljoenen jaren geleden zag de wereld er heel anders uit. Waar nu land is, kan vroeger best zee zijn geweest en ons koude kikkerlandje was ooit een tropisch paradijs. Klimaatveranderingen, landverschuivingen, aardbevingen, botsende continentale platen; allerlei enorm heftige gebeurtenissen hebben de aarde vorm gegeven en deze ontwikkeling gaat nog steeds door.

Maar hoe weten we dat de wereld er vroeger anders uitzag? Fossielen, overblijfselen van planten en dieren die heel lang geleden leefden, lichten een tipje van deze sluier op. Wij gaan samen met jullie op zoek naar fossielen en vertellen jullie er alles over. Misschien kom jij dan wel, door eigen onderzoek, te weten hoe ons landschap er vroeger uitzag. Kom je ook? Op 17 november om 13:30 uur in clubgebouw de Steenuil, Steenovenslaan 20, Culemborg. Om 15:30 uur zijn we klaar. Meld je aan via jeugdcoor@nvwc.nl. Ook als je geen lid bent kun je een aantal keren meedoen.

17-11-2018

Knotseizoen van start, help een handje mee!

Na een lange warme zomer en fraai najaar is toch de tijd gekomen om weer aan het snoeien te gaan. Op 17 november en 15 december wordt er geknot bij familie van Malssen, hoek einde Weidsteeg/Beusichemsedijk (nr. 20). Er zijn zeker twee snoeidagen nodig voor de flinke rij bomen achter het huis. Voor de liefhebbers is er voldoende dik hout om mee te nemen, het resthout wordt verbrand. Tijd: 9:00-14:00 uur. **Wie slechts enkele uurtjes kan is uiteraard ook van harte welkom.**

Voor gereedschap en koffie wordt gezorgd. Zelf s.v.p. brood meenemen. Denk aan geschikte kleding/laarzen/handschoenen!!! Bij slechte weersomstandigheden wordt de snoeidag uitgesteld. [Hier meer](#) info of mail naar coördinator Harry van de Warenburg, knotcoor@nvwc.nl. Overige data: 15 dec, 12 jan, 9 feb en (reserve) 2 mrt.

21-11-2018

Lezing "Wat beweegt de grote stern"

Elke zomer zijn ze langs de kust te vinden: Grote sterns, iconische kustvogels die broeden in een aantal kolonies langs de Nederlandse kust. Deze Rode-lijst-soort is van april tot september in ons land, een klein deel overwintert hier.

Vogelonderzoeker Ruben Fijn doet al jaren onderzoek naar de grote stern en neemt je mee in de wondere bewegingswereld van deze prachtige vogel. Hij maakt je deelgenoot van het leven van de stern en van de resultaten van het onderzoek met diverse hulpmiddelen, waarmee in groot detail de bewegingen van vogels kunnen worden vastgelegd. Van Nederlandse sterns, die jaar na jaar vertrekken naar dezelfde overwinteringsplek, 16.000 km hier vandaan, maar die ook feilloos hun prooidieren kunnen vinden. Kom je verwonderen tijdens deze lezing! [Hier meer](#).

Woensdag 21 november, 20:00-22:00 uur in De Steenuil, Steenovenslaan 20, Culemborg. Koffie/thee staat klaar v.a. 19:30 uur, toegang is gratis.

Voor meer informatie over lezingen: Annette van Berkel lezingcoor@nvwc.nl.

Nieuws uit de natuur (oktober)

2018 was een bijzonder vlinderjaar!

Kars Veling, al jarenlang lid van de NVWC, is in zijn vrije tijd en in zijn werk bij De Vlinderstichting bezig met vlinders. De lezing in oktober was toegespitst op het bijzondere vlinderjaar 2018 bij Culemborg. De superhete en droge zomer gaat de boeken in als een goed vlinderjaar, met pieken die vaak enkele weken eerder lagen dan gemiddeld. Daardoor kwamen de "dips" ook eerder in het jaar en vloog bij sommige vlinders in het mooie najaar nog een extra generatie! Natuurlijk kregen koninginnenpage en keizersmantel aandacht (dit jaar gezien in Culemborg e.o.), maar alle vlinders die in ons werkgebied gezien zijn werden besproken en steeds van prachtige beelden voorzien van de cyclus ei-rups-pop-vlinder. Op grafieken was te zien hoe de verschillende vlinders het hebben gedaan in vergelijking met 2017 en met de gemiddelden van afgelopen 25 jaar. Zorgenkindje is de argusvlinder, landelijk 98% (!) achteruit gegaan. In Culemborg nog wel gezien, maar op veel minder plaatsen dan voorheen. Kleine vuurvlinder en landkaartje worden op steeds meer plaatsen gesignaleerd. Mooie lezing met prachtige foto's!

Nachtvlinders vliegen het hele jaar door

Ook voor nachtvlinders is 2018 een uitzonderlijk jaar: zelfs in oktober zaten er soms nog meer dan honderd vlinders in de vlinderval! Nachtvlinders vliegen het hele jaar door, maar de aantallen worden langzamerhand minder. In oktober werden nog mooie soorten als witstipgrasuil, zuidelijke stofuil, huisuil, wilgengouduil, geelbruine herfstuil, herfstrietboorder, iepengouduil, zwartstipvlinder, kadeni-stofuil, variabele herfstuil, piramidevlinder, getekende gamma-uil (foto), wachtervlinder, saffraangouduil en coniferenuil in de val gelokt. Ook werd nog de buxusmot aangetroffen (een micro).

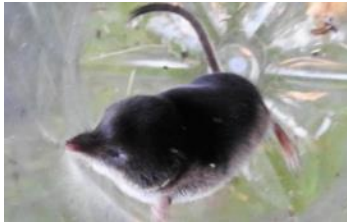

Nieuws uit de natuur (oktober) vervolg

Spinnen, leuk!!!!

De jeugd ging met Annette van Berkel op spinnenjacht in de Ronde Haven. Er werden wel zo'n twaalf verschillende soorten gevonden: herfstspinnen, marmerspinnen (foto), venstersectorspinnen, wolfspinnen en grote trilspinnen. Bij een mooi web spoot Annette met de plantenspuit erop. Dan werd het prachtig zichtbaar: een mooi wielweb of een soort struikelmatrasje of trechter. [Hier meer](#) over deze interessante beestjes, bijvoorbeeld hoe ze hun prooien vangen en meer foto's. De jeugdgroep gaat spinnen niet meer uit de weg!

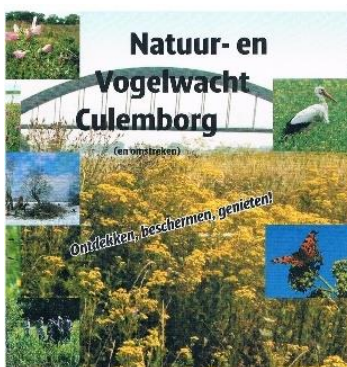

Muizen in de val

De zoogdierwerkgroep heeft het onderzoek naar muizen in de Regulieren voortgezet. In oktober zijn 11 muizen in de val gelopen (en weer losgelaten): rosse woelmuis, gewone bosmuis en bosspitsmuis (foto).

Fotorubriek: [Klik](#) hier voor nog meer foto's uit de fotorubriek van NVWC.

Nieuws van het bestuur

We hebben vorige maand een aantal mooie activiteiten gehad.

- Om te beginnen een avond voor de 'nieuwe' leden. Zo'n 15 mensen waren aanwezig in de Steenuil waar een inleiding was over de NVWC en haar werkgroepen. De rest van de avond was er de mogelijkheid om coördinatoren van werkgroepen te spreken en om te overleggen waar je het liefst aan zou willen meedoen. Onder het genot van een hapje en drankje werd het een heel genoeiglijke avond.

- Op 13 oktober was er een groots spektakel op het Veerweggebied, waar ook de Steenuil ligt. Openbare diensten als politie, brandweer, Rijkswaterstaat, ProRail en de ambulances hielden er hun open dag. Duizenden Culemborgers kwamen daarheen, mede door het heerlijke weer. Ook de NVWC had een stand. We hebben veel mensen ontmoet, nieuwe leden genoteerd en veel lezers geworven voor de Tsjiepl.

- Wie helpt mee om kinderen enthousiast te maken voor de natuur?

Al heel veel jaren is er actieve Natuur- en Milieueducatie in Culemborg. Georganiseerd vanuit de gemeente en ondersteund door vrijwilligers worden er activiteiten voor kinderen gehouden op kinderboerderij De Heuvel. De werkgroep zou graag een aantal nieuwe mensen willen hebben om zo de frequentie van één activiteit per maand te kunnen volhouden. Wij zouden het erg leuk vinden als er onder onze NVWC-leden mensen zijn die daaraan mee willen werken. Heb je interesse, mail dan even naar bestuur@nvw.nl.

De eerstvolgende bestuursvergadering is op donderdag 20 december.

Activiteiten en berichten van anderen

Natuur- en Vogelwacht de Vijfheerenlanden:

- 1 nov Lezing "Limburg".

Door Bob Luijks, fulltime professioneel natuurfotograaf uit Limburg. Hij toont niet alleen de bekende plekjes, maar zal ook vooral stilstaan bij de meer verborgen parels.

- 4 nov Paddenstoelenexcursie Lingeboos o.l.v. Bart de Groot.

- 15 nov Lezing Java (& Bali): "Ring van vuur".

Door docent/fotograaf Peter Muller. Landschappen, dieren, planten, mensen. O.a. de beruchte vulkanen Bromo, Ijen en Papandayan. Met tips over de fototechniek.

- 18 nov Paddenstoelenexcursie landgoed Heidestein/Bornia Zeist o.l.v. Jules Klees.

- 29 nov Lezing "Seks en moord in de achtertuin".

Of "biodiversiteit in je achtertuin", door Kars Veling, ecooloog bij de Vlinderstichting, over planten en dieren die in de tuin te vinden zijn. Hoe die leven, samenleven, overleven.

- Maand nov Expositie Theo Beijaard: Abstract werk met een vleugje realisme.

Voor meer info over bovenstaande activiteiten [klik hier](#).

Staatsbosbeheer: Historische wandelroute "Werk aan de Groeneweg".

Als je door de historische loopgraven van Werk aan de Groeneweg loopt, ga je terug in de tijd. Het verdedigingswerk heeft nog helemaal haar oorspronkelijke vorm. Een deel van de groepsschuilplaatsen kun je van binnen bekijken. [Hier meer](#) info.

Deze wandelroute is goed te combineren met een wandeling over klompenpad "Lint- en Liniepad" (Schalkwijk, ca. 10 km).

Andere klompenpaden in de buurt: [Golberdingepad](#) (Culemborg, ca. 15 km),

[Kuilenburgerpad](#) (Culemborg, ca. 6 km) en [Engelroderpad](#) (Beusichem, ca. 16 km).

Activiteiten en berichten van anderen (vervolg)

Natuurwerkdag: 3 nov activiteiten in het hele land. Help een handje!

- Thedingsweert bij Tiel: diverse werkzaamheden. Wilgen knotten, snoeihout opbossen en verwerken in de oeverbeschoeiing, hout hakken, overgroeid pad vrijmaken, hout in lijnolie zetten, tuin bijwerken.
 - Fort Everdingen en Liniewacht Asperen: wilgen knotten.
 - Radio Kootwijk: heide opschonen van het Kootwijkerzand, boompjes trekken.
 - Natuurkwartier Nieuwegein: Werken in het Natuurkwartier.
- Natuurspeeltuin winterklaar maken en Blote Voetenpad weer beloopbaar maken.
- BijenAkker Odijk: natuurlijke afscheiding maken van wilgentakken.
- [Klik hier](#) voor info en nog meer activiteiten tijdens de Natuurwerkdag op 3 november.

NME: "Joepie de poepie" zondag 4 november 13:30-16:30 uur

De laatste NME-activiteit van dit jaar gaat over voeding en poep. Op speelse manier leren de kinderen de juiste poep bij het juiste dier te zoeken en over de weg die je voedsel aflegt van mond tot het weer als poep je lichaam verlaat. Op de kinderboerderij is veel poep aanwezig van de dieren, maar je kunt ook zelf poep knutselen, de schaapskooi uitmesten en de mest naar de composthoop rijden, de tuin bemesten met paardenpoep en poep nader uitpluizen. Alle kabouters hebben een vraag over voeding of poep op hun buik. Voor de jongere kinderen worden er verhaaltjes voorgelezen over poep. Tot slot is het belangrijk om je handen goed te wassen na al dat werken met poep. Dat kan bij de toiletjuffrouw die deze middag speciaal aanwezig is om te laten zien hoe je goed je handen wast. [Hier meer](#).

Stroomhuis Neerijnen:

- 13 nov Lezing "Insectensterfte, hoe ernstig?"
Onderzoekers zien een dramatische daling van het aantal insecten. Werkgroep Natuur & Landschap Stroomhuis heeft vragen gesteld aan Michiel Wallis de Vries van de Vlinderstichting, zoals: hoe ernstig is het, wat zijn de oorzaken en gevolgen, wat kunnen we doen? Michiel heeft antwoorden op deze vragen, maar hij zal ons duidelijk maken welke vragen de wetenschap zelf nog heeft. Aanvang 19:30 uur. [Hier meer](#).
- 8 t/m 18 nov Expositie "The red chair project".
Natuurfoto's in het landschap door Lucas Timmerman (in gedachtenis Marianne Riemens). De rode stoel is als een reiziger die alles meemaakt en overal is, maar er toch ook niet bij is; u had op die stoel kunnen zitten. Kunstenaar Marianne Riemens is overleden, Lucas Timmerman zet op zijn eigen manier haar werk voort. [Hier meer](#).

Nature Talks: 10 en 11 nov Nature Talks Photo Festival in Ede

We geloven dat je je verbonden voelt met de prachtige natuur in onze lage landen als je ooit door een telelens of een verrekijker naar een roodborstje hebt gekeken. Of door een macrolens naar een rups die zich hap voor hap door een blaadje vreet. Bijna 50 inspirerende natuurfotografen, natuurliehebbers, natuurgekken op het Nature Talks Festival willen de vreugde met je delen, nemen je mee in hun fascinatie voor natuur. Ook De Vlinderstichting is weer vertegenwoordigd met lezingen, films over vlinders en libellen en de vlinder- en libellendeterminatiezaal. Kars Veling staat zelfs 4 keer per dag op het programma! Over vlinders in Hongarije, de Eiffel en Ardennen, de Cevennen, Heidelibellen of blauwe juffertjes, er is geen onderwerp op dit gebied waar hij geen wervelend betoog over kan houden. Hier [programma en aanmelden](#).

RAVON: 10 nov RAVON-dag

Omdat Padden.nu 10 jaar bestaat presenteert Ravon op de jaarlijkse RAVON-dag een heel bijzonder programma in twee zalen met lezingen, films en basiscursussen. Ignace Schops, een veelgevraagde spreker, verzorgt de afsluitende presentatie met als titel "Van kikkersperspectief tot bird's-eye view". Velen kennen hem als winnaar van de Groene Nobelprijs en van zijn grote bijdrage aan het Climate Leadership Corps van Al Gore. Hij zal spreken over duurzaamheid, verlies en herstel van biodiversiteit en actuele ontwikkelingen als de visie (kringlooplandbouw) van Carola Schouten. [Hier meer](#) info en aanmelden.

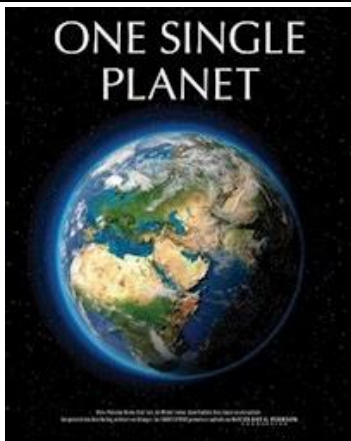

Vogelbescherming Nederland: Grote bonte specht welkom in uw tuin?

Wat gaat het goed met de grote bonte specht! Zo'n fraaie vogel, die ook nog eens dicht bij mensen leeft. Voer nu vast bij om de grote bonte specht te laten merken dat hij welkom is in uw tuin. Hang pinda's en vetbollen op, daar zijn ze fan van. En smeer vogelpindakaas op de bast van een boom of in een spechtenblok. Hoe kouder het is, hoe meer spechten er worden gezien in tuinen. [Hier meer](#), ook hoe je zelf een spechtenblok kunt maken.

Activiteiten en berichten van anderen (vervolg)

Fransche School i.s.m. Partij van de Dieren: 11 nov ONE SINGLE PLANET, film
Miljoenen jaren geleden zag de wereld er heel anders uit. Waar nu land is, kan vroeger zee zijn geweest en ons koude kikkerlandje was ooit een tropisch paradijs. Klimaatveranderingen, landverschuivingen, aardbevingen, botsende continentale platen; enorm heftige gebeurtenissen hebben de aarde vorm gegeven en deze ontwikkeling gaat nog steeds door.

- Nederland is een waterrijk land. Water is er in overvloed. Problemen met water doen zich vooral ergens anders in de wereld voor. Toch?

- In 2050 hebben we volgens de VN-landbouworganisatie FAO 60% meer voedsel nodig om de groeiende wereldbevolking te voeden, terwijl de aarde nu al onder grote druk staat. Bekijk hier de trailers over [Water](#) en [Voedsel](#).

Lysanne Jackson (Partij van de Dieren) heeft sprekers uitgenodigd van Waterschap Rivierenland en de Provinciale Staten om de thema's te vertalen naar lokaal niveau. De toegangsprijs is slechts €1,-. [Hier meer](#) info en kaartjes.

SOVON: 24 nov Landelijke Dag

De Landelijke Dag op 24 november staat in het teken van de presentatie van de nieuwe VogelAtlas van Nederland.

Locatie: Omnisport, Apeldoorn.

De VogelAtlas toont de veranderingen en stand van zaken omtrent de vogelpopulaties in ons land. Een schitterend naslagwerk met fraaie foto's, kaartjes en grafieken. Op deze SOVON-dag ook een uitgebreide informatiemarkt, aankondiging van 2019 als het "Jaar van de Wulp" en topsprekers zoals Maarten Loonen, Rob Bijlsma en Rusland-correspondent Geert Groot Koerkamp.

[Hier meer](#) info en aanmelden. De VogelAtlas is nu met korting in de voorverkoop.

NIEUWSBERICHTEN

De Vlinderstichting:

- Flinker extra generatie argusvlinders door warmte

De argusvlinder wordt in Nederland met uitsterven bedreigd. Dit jaar leek de achteruitgang door te zetten, want tijdens de telling in mei werden er weer minder geteld. Normaal gesproken komt de argusvlinder twee keer per jaar uit de pop, de laatste jaren vliegt er regelmatig een extra derde generatie. Ook dit jaar was dat het geval en, waarschijnlijk door de hoge temperaturen tijdens de zomer, waren het er redelijk veel. Hun nageslacht overwintert als rups. [Lees hier](#) het hele bericht.

- Een vlinder in huis? Zet hem buiten!

Veel vlinders zijn er niet in de winter. De meeste soorten zijn ei, rups of pop in deze koude periode. Toch komen de afgelopen dagen bij De Vlinderstichting meldingen binnen: "Ik heb een vlinder in mijn huis, wat moet ik ermee doen?" Het klinkt misschien gek, maar zo'n vlinder moet je zo snel mogelijk buiten zetten! [Lees hier](#) waarom.

Nature Today: Groene Haltes brengen natuur dichterbij wandelaars

Wandelaars kunnen nu met de bus naar de mooiste natuurgebieden van Brabant reizen. Provincie Noord-Brabant, Routebureau Brabant en openbaar vervoerders introduceren negen Groene Haltes die vlakbij bekende Brabantse natuurgebieden liggen en het ideale startpunt zijn voor een wandeling. [Hier meer](#).

Ravon: [Download hier](#) nieuwsbrief "Schubben en Slijm" nr. 37

Met o.a. "Reptielen en de hittegolf" en "Meetprogramma Reptielen 2017".

Vogelbescherming Nederland:

- Zeven redenen om de bladblazer te dumpen.

"Blaadjes laten liggen is beter voor de tuin", "Tuinvogels overleven de winter niet zonder blaadjes". [Hier meer](#) argumenten om de luidruchtige bladblazer te dumpen.

- Factsheets om stadsnatuur te verbeteren.

Vogelbescherming wil met [factsheets](#) zowel particulieren als professionals in staat stellen om stadsvogels te helpen. De serie factsheets over stadsvogels (gierzwaluw, huismus, huiszwaluw, oeverzwaluw, slechtvalk, spreeuw en zwarte roodstaart) is nu uitgebreid met sheets over o.a. na-isolatie, nieuwbouw, sportvelden en straatbomen.

Colofon

Verschuiving	Het NVWC-bestuur stelt "Tsjiepl!!" samen voor NVWC-leden en belangstellenden. "Tsjiepl!!" verschijnt aan het begin van elke maand, m.u.v. de zomermaanden en wordt verzonden aan ruim 440 mailadressen.
Aan- en afmelden	Voor aan- en afmelden op "Tsjiepl!!" stuur je een e-mail aan: nieuwsbrief@nvwc.nl . Ook voor het doorgeven van een gewijzigd mailadres.
Lid of donateur worden	Wilt u meer informatie over de NVWC, stuur een e-mail naar bestuur@nvwc.nl . Wilt u lid worden of donateur, klik hier voor meer informatie.

Foto's en illustraties	Berry Lucas (Euro BirdWatch, vogels in de buurt), Henk Witte (fossielen zoeken), Harry van den Warenburg (knotten), Ruben Fijn (grote stern), Kars Veling (bruin blauwtjes, 2x argusvlinder, jeugd bij NME-activiteit, egel, activiteit kinderboerderij, weidebeekjuffer, blauwtjes in de Cevennen, kleine watersalamander, overwinterende dagpauwogen), Anja de Wit (getekende gamma-uil), Cees van Appeldoorn (marmerspin), Jurgen Geven (bosspitsmuis, merel), Wim Rubers (vogelveerzwammetjes), Winny Verdouw (natuurwerkdag), Gijs Briene (grote bonte specht), Mario Huizinga (wulp), Jouke Altenburg (huismus).
Copyright	Berichten uit deze nieuwsbrief mogen uitsluitend integraal en met bronvermelding worden overgenomen. Foto's mogen niet zonder toestemming vooraf worden gebruikt.